

4. Formigues

La tardor havia arribat al parc i els arbres lluien els colors propis de l'estació. Les fulles tot just començaven a caure, i el terra, n'era ple. Aquell matí, la Mia i els seus cosins havien sortit a passejar amb la seva àvia i remenaven entre la fullaraca buscant-ne de formes i colors diferents.

—He trobat una reina! —va cridar, emocionada, la iaia— Una reina de *Messor barbarus*!

—A veure, a veure? —van fer tots, corrent cap allà on era ella.

—Heu vist? Ja ha perdut les ales —els va explicar—, està preparada per fer el seu formiguer.

Els quatre néts es miraven, curiosos, aquella bestioleta. La seva àvia era una apassionada de les formigues, tant, que fins i tot, tenia un formiguer a casa.

—És com la teva reina? —va preguntar l'Oriol.

—No, la meua és de l'espècie *Camponotus micans*. Quan no es coneixen prou bé, tots les formigues s'assemblen, però n'hi ha que són molt diferents.

L'àvia va treure un d'aquells potets que sempre duia a la bossa i va ficar-hi la formiga.

—La deixaràs al teu formiguer? —va preguntar la Mia.

—No, que se la menjarien! —va respondre el Jan, que sabia molt bé com les gastaven les formigues de la iaia.

—El Jan té raó, les *Camponotus* mengen altres insectes —va explicar—. Les *Messor barbarus*, en canvi, són granívores, mengen llavors.

Només arribar a casa l'àvia, tots quatre van córrer cap a l'estudi on hi havia el formiguer. Ella, va agafar-lo i el va deixar, amb molta cura, sobre la taula.

—Aquest és nou —els va explicar—, és més gros que l'altre, ho veieu? Hi havia tantes formigues que ja no hi cabien.

El formiguer de la iaia era artificial, l'havia comprat per Internet. Era quadrat, de plàstic (de metacrilat, que deia la iaia), de color blanc per sota i transparent per sobre i, entremig, es podien veure tot de forats ovalats connectats entre si per passadissos estrets, com un laberint. En una cantonada, hi havia una mena d'esponja verda que la iaia mullava de tant en tant a través d'un foradet. Ho feia per imitar els formiguers de sota terra, que són humits. En un costat, hi havia una mena de capseta transparent que es podia treure i posar, era l'entrada i la sortida del formiguer, i on la iaia hi deixava les mosques i els insectes que caçava i que guardava en aquells potets. També hi havia un tubet amb aigua, tapat amb un cotó fluix perquè poguessin beure quan tinguessin set.

—Aquesta és la reina, oi iaia? —va observar la Mia, assenyalant la formiga més grossa de totes.

—Sí! —va respondre l'àvia—. S'ha instal·lat a la cambra que queda més lluny de la sortida! Aquí està més segura per pondre els ous. Heu vist quants n'ha fet?

—En aquesta altra hi guarden el menjar, oi, iaia? —va assenyalar l'Oriol.

—I en aquella, hi tiren la brossa! —va fer el Dídac.

—Molt bé! —els va felicitar la iaia—. Les formigues són molt netes i endreçades, cada cosa té el seu lloc! És molt important per la seva supervivència. Bé, com a casa, oi? Si tot està net i ordenat, la vida és molt més fàcil.

Els néts es van mirar i es van posar a riure.

—Com te n'aprofites, iaia! —va fer el Dídac, que era el més gran—. Ara ens diràs que hem de ser nets i ordenats com les formigues, oi?

—Doncs, n'hauríem d'aprendre moltes coses, de les formigues, Dídac! —va dir la iaia, una mica seriosa.

—Cada formiga fa una feina diferent, oi que sí, iaia? —va afegir la Mia—. Estan superben organitzades!

—I tant! Mireu, aquestes petitones d'aquí són les que cuiden a la reina i tenen cura de les larves. Fins i tot, ajuden a néixer a les formiguetes petitones dels seus capolls. Un dia ho vaig veure, va ser tan emocionant! Ho tinc gravat en vídeo!

—Les més grosses són els soldats —va continuar el Dídac— que protegeixen el formiguer.

—I fan unes queixalades! —va riure l'àvia—. Un dia se'm va ocórrer provar què passava si em deixava mossegar, el dit em va fer mal tota la setmana!

—Fas cada cosa, iaia! —van riure tots.

—També hi ha les exploradores, que surten del niu per anar a buscar menjar —va afegir l'Oriol—, i quan el troben, tornen pel camí més curt i avisen les obreres, que van a buscar-lo en fila índia.

—I com s'ho fan per dir-los on és el menjar? —va preguntar encuriolit, el Jan.

—Ah, doncs fan servir les antenes! —va respondre l'àvia.

—Són una passada, les formigues, iaia! —va exclamar l'Oriol.

—Jo penso el mateix! —va respondre, entusiasmada—. En el món de les formigues —va continuar—, l'egoisme no existeix. Tot el que fan és per la seva colònia, s'ajuden i es cuiden les unes a les altres. El menjar que troben és per compartir, no fan diferències.

—Però entre elles, sí que són diferents... —va comentar l'Oriol.

—És clar, perquè fan feines diferents —va fer l'àvia— Això és clau per treballar en equip! Sí deixéssim de competir tant entre nosaltres per veure qui en sap més, qui arriba primer o qui guanya més diners i ens dediquéssim a cooperar, sumant esforços i posant allò que sabem al servei dels altres, el nostre món aniria molt millor! Les formigues són tot un exemple de convivència!

—Veus, iaia? Ja hi tornes! —va riure el Dídac.

Van estar parlant una bona estona de les formigues i, com sempre, la iaia va acabar explicant una pila d'anècdotes, com la d'aquell dia que es va deixar el formiguer obert i se les va trobar passejant-se per tot arreu. Les va haver de capturar una per una per tornar-les al formiguer, o de quan unes *Pheidole pallidula*, minúscules, que vivien darrera les rajoles de la cuina, el van envair i van matar una pila de *Camponotus* i va haver de rescatar-les! Era fascinant tot el què sabia, no coneixien ningú més que tingués una iaia com la seva, era única!

—I què en farem de la reina de *Messor barbarus*? —va preguntar la Mia, abans de marxar.

—De moment, la posarem en un tubet d'aquests que tinc per aquí — va dir—, li donarem una goteta d'aiguamel perquè es recuperi una mica i la deixarem que hiverni tranquil·la. Quan arribi la primavera farà els seus primers ous.

—I què menjarà, mentrestant? —va preguntar el Jan.

—Ui, allà on hi tenia les ales, hi té reserves per viure gairebé un any sense menjar — va explicar—. Només caldrà que humitegem aquest cotó fluix, per quan tingui set i prou. Quan neixin les primeres formigues, hi posarem alguns grans de blat. No caldrà que us passeu el dia caçant mosques i mosquits, com jo. Les *Messor barbarus* són més fàcils de cuidar.

—Aquest tubet, és molt petit! —va observar l'Oriol—. No hi cabran totes!

—Al principi, sí, però quan no hi càpiguen, deixarem que es traslladin a l'antic formiguer de les *Camponotus*, i aquest serà el vostre formiguer!